

ADVIES NR. 2.386

Zitting van woensdag 8 november 2023

Aanpassing en verbetering van de wet- en regelgeving aangaande sport-/cultuurcheques –
Elektronische sport-/cultuurcheques

3.466

ADVIES NR. 2.386

Aanpassing en verbetering van de wet- en regelgeving aangaande sport-/cultuurcheques – Elektronische sport-/cultuurcheques

Bij brief van 19 juni 2023 hebben de heer F. Vandenbroucke, minister van Sociale Zaken, en de heer P.-Y. Dermagne, minister van Economie en Werk, de Nationale Arbeidsraad om advies gevraagd over (voor)ontwerpen van aanpassingen van de wet- en verordenende teksten betreffende sport- en cultuurcheques.

Het doel van deze wijzigingen is de wetgeving die van toepassing is op sport-/cultuurcheques te actualiseren en te verbeteren, zonder ze fundamenteel te wijzigen.

Voorts vragen de ministers in hun brief of de Raad niet tot een betere definitie kan komen van de bestedingsmogelijkheden van sport- en cultuurcheques.

De bespreking van dit dossier werd toevertrouwd aan de commissie Sociale Zekerheid.

Op verslag van die commissie heeft de Raad op 8 november 2023 het volgende eenparige advies uitgebracht.

ADVIES VAN DE NATIONALE ARBEIDSRAAD

I. ONDERWERP EN DRAAGWIJDTE VAN DE ADVIESAANVRAAG

Bij brief van 19 juni 2023 hebben de heer F. Vandenbroucke, minister van Sociale Zaken, en de heer P.-Y. Dermagne, minister van Economie en Werk, de Nationale Arbeidsraad om advies gevraagd over (voor)ontwerpen van aanpassingen van de volgende wet- en verordenende teksten:

- het koninklijk besluit van 12 oktober 2010 tot vaststelling van de erkenningsvoorwaarden en erkenningsprocedure voor uitgevers van maaltijd-, eco- of consumptiecheques in een elektronische vorm, tot uitvoering van de artikelen 183 tot 185 van de wet van 30 december 2009 houdende diverse bepalingen;
- het koninklijk besluit van 28 november 1969 tot uitvoering van de wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders, en in het bijzonder artikel 19ter daarvan;
- de wet van 30 december 2009 houdende diverse bepalingen, betreffende sport/cultuurcheques.

Die wijzigingen hebben tot doel de wetgeving die van toepassing is op sport- en cultuurcheques, te actualiseren en te verbeteren, maar niet fundamenteel te wijzigen. Het is met name de bedoeling de wetgeving in overeenstemming te brengen met de ontwikkelingen op het gebied van maaltijd- en ecocheques en om bijgevolg de voorwaarden en procedures te regelen om vanaf 1 januari 2024 elektronische sport- en cultuurcheques toe te staan, gelijktijdig met de uitgifte van sport- en cultuurcheques op een papieren drager.

De ministers laten weten dat de genoemde (voor)ontwerpen van wet en van koninklijk besluit aan de ministerraad zullen worden voorgelegd zodra het advies van de Raad wordt ontvangen.

In hun brief vragen de ministers de Raad bovendien om na te gaan of hij niet tot een betere definitie kan komen van de bestedingsmogelijkheden van sport- en cultuurcheques.

Tijdens de bespreking van deze adviesaanvraag heeft de Raad kunnen rekenen op de uitleg van een vertegenwoordiger van de beleidscel Sociale Zaken.

II. STANDPUNT VAN DE RAAD

De Raad heeft deze adviesaanvraag aandachtig besproken, onder andere in het licht van zijn vorige adviezen en de bestaande wetgeving inzake elektronische maaltijd- en ecocheques, aangezien in de adviesaanvraag wordt aangegeven dat de beoogde aanpassingen aan de wetgeving op sport- en cultuurcheques specifiek de bedoeling hebben deze in overeenstemming te brengen met de ontwikkelingen op het gebied van de elektronische vorm van die twee sociale cheques.

Na afloop van zijn analyse, formuleert de Raad de volgende opmerkingen.

A. Met betrekking tot de ter advies voorgelegde ontwerpen van koninklijk besluit en het voorontwerp van wet

De Raad spreekt zich gunstig uit over de bovenvermelde doelstelling van de wet- en verordenende teksten die hem ter advies werden voorgelegd.

Hij verheugt er zich in het bijzonder over dat er een heractiveringsprocedure werd ingevoerd voor vervallen en niet-gebruikte sport- en cultuurcheques, gelijk aan de procedure die werd geïmplementeerd voor vervallen en niet-gebruikte maaltijd- en ecocheques.

Hij wil evenwel de volgende opmerkingen formuleren.

1. Met betrekking tot het dubbele papieren en elektronische circuit

- a. De Raad herinnert eraan dat hij zich in zijn adviezen nr. 1.902 van 24 maart 2014 betreffende elektronische maaltijdcheques en nr. 1.926 van 24 februari 2015 betreffende elektronische ecocheques uitspreekt over de volledige en definitieve overgang naar de elektronische vorm van die sociale cheques.

In die adviezen wijst de Raad op de talrijke voordelen van de elektronische vorm voor alle betrokken partijen: administratieve vereenvoudiging door afschaffing van manipulatie van het papier, controle, verdeling en tellen van de papieren cheques, snellere terugbetaling voor de handelaars, drastische vermindering van verlies en het vergeten gebruiken van de cheques, het verdwijnen van fouten met voor alle partijen de zekerheid van dien. De volledige en definitieve omschakeling naar een volledig elektronisch systeem zal de kosten aanzienlijk verlagen en het systeem eenvoudiger, sneller en veiliger maken.

De Raad wil daarom de bal aan het rollen brengen om op termijn volledig en definitief over te schakelen naar elektronische sport- en cultuurcheques. Vooraleer volledig wordt overgegaan naar elektronische uitgifte, vraagt de Raad evenwel eerst een grondige mapping van de papieren uitgifte die vandaag bestaat.

De Raad herinnert er immers aan dat die volledige en definitieve omschakeling voortvloeit uit een proces dat, zoals ook het geval was voor de maaltijd- en ecocheques, nauw opgevolgd en gemonitord moet worden. Voor die cheques heeft de Raad, in samenwerking met de uitgevers en VIA (Vouchers Issuers Association), de overkoepelende organisatie, regelmatig een analyse gemaakt van de evolutie van het aantal gerechtigden van die elektronische sociale cheques, hun werkgevers en het bestedingsnetwerk (zie het genoemde advies nr. 1.902 betreffende elektronische maaltijdcheques en de adviezen nrs. 1.952 van 14 juli 2015, 2.078 van 27 februari 2018, 2.096 van 25 september 2018 en 2.172 van 30 juni 2020 betreffende elektronische ecocheques).

De Raad verbindt er zich bijgevolg toe om in samenwerking met de uitgevers en VIA zo spoedig mogelijk een dergelijke follow-up en monitoring op te zetten, waarvoor het kader en de nadere regels zullen worden vastgesteld door het dagelijks bestuur van de Raad.

- b. De Raad werd voorts op de hoogte gebracht van bepaalde bijzondere kenmerken van de sport- en cultuursector, die tal van kleine structuren omvatten. Om sport- en cultuurcheques elektronisch te kunnen aanvaarden, moeten zij, omwille van de kosten en de haalbaarheid, toegang kunnen krijgen tot alternatieve betaalwijzen voor een kaartlezer, zoals QR-codes, Payconiq ... De Raad vraagt dat alles in het werk wordt gesteld om een eenvoudige besteding van de sport-/cultuurcheques mogelijk te maken, zowel aan de kant van de werknemer als aan de kant van het bestedingsnetwerk.

De Raad herinnert in dit verband aan zijn opmerking in het genoemde advies nr. 1.926: "*De Raad vindt dat het stelsel op termijn zou moeten passen in een open kader, om de keuze van de technologieën of de dragers niet te beperken, teneinde de duurzaamheid ervan te verzekeren. De beschikbare technologieën of dragers moeten evenwel gemeenschappelijk zijn voor alle uitgevers.*" Hij herinnert er eveneens aan dat die filosofie eveneens aansluit bij de constante inspanningen van de uitgevers op het gebied van technologische ontwikkelingen.

De Raad constateert eveneens dat er bepaalde lokale initiatieven opgezet werden, die onderzocht moeten worden. In het raam van zijn follow-up/monitoring zal de Raad te gelegener tijd nagaan of en welke overgangperiode al dan niet vastgesteld kan worden zodat die initiatieven in overeenstemming gebracht kunnen worden met het toepasselijke regelgevingskader.

2. Met betrekking tot de erkenning van uitgevers

- a. De Raad constateert dat artikel 12 van het ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 12 oktober 2010 tot vaststelling van de erkenningsvoorwaarden en erkenningsprocedure voor uitgevers van maaltijd-, eco- of consumptiecheques in een elektronische vorm, het volgende bepaalt: "*Worden tot zes maanden na de datum van inwerkingtreding van dit besluit geacht erkend te zijn, de uitgevers die uiterlijk op het ogenblik van inwerkingtreding van dit besluit voldoen aan volgende voorwaarden: (...):*

1° *hij (sic) geeft al sport-/cultuurcheques uit onder elektronische vorm gedurende het jaar voor de datum van inwerkingtreding;*

2° *hij beschikt over een erkenning als uitgever van maaltijd-, eco- of consumptiecheques."*

- b. De Raad constateert dat die bepaling een aanvankelijke overgangperiode van 6 maanden wil invoeren, maar enkel voor uitgevers die al erkend zijn om maaltijd-, eco- of consumptiecheques uit te geven en die reeds elektronische sport- en cultuurcheques uitgeven. Na afloop van die periode van 6 maanden moeten die uitgevers zich schikken naar de nieuwe bepalingen van het wijzigingsbesluit. Bovendien moeten de eventuele nieuwe erkenningsaanvragen onmiddellijk voldoen aan de algemene bepalingen en voorwaarden van het koninklijk besluit.

De Raad vindt bijgevolg dat in het koninklijk besluit verduidelijkt moet worden dat de twee bovenvermelde voorwaarden cumulatief zijn.

3. Met betrekking tot de geldigheidsduur van de cheques van 15 maanden vanaf de terbeschikkingstelling

De Raad constateert dat artikel 2, e) van het genoemde koninklijk besluit van 28 november 1969 bepaalt dat de geldigheidsduur van sport- en cultuurcheques, zoals momenteel bepaald, 15 maanden blijft, maar dan vanaf de datum van terbeschikkingstelling aan de werknemer en niet langer van 1 juli van het jaar tot 30 september van het volgende jaar.

De Raad onderschrijft het beginsel dat de geldigheidsduur van sport- en cultuurcheques 15 maanden blijft. Hij kan akkoord gaan met de aanpassing waarmee die cheques op om het even welk moment van het jaar uitgegeven zouden kunnen worden.

Hij stelt echter vast dat "de datum van terbeschikkingstelling aan de werknemer" neerkomt op een afstemming op de verordenende bepalingen betreffende maaltijd- en ecocheques. Die bepalingen (artikelen 19 bis, § 2, 1ste lid, 4° van hetzelfde koninklijk besluit betreffende maaltijdcheques, artikel 19 quater, 1ste lid, 4° van hetzelfde koninklijk besluit betreffende de ecocheques) hebben echter enkel nog betrekking op elektronische sociale cheques. Voor die cheques is de "terbeschikkingstelling" het ogenblik waarop de cheque op de elektronische maaltijd- of ecochequerekening wordt gezet.

De Raad onderstreept dus dat een dergelijke rekening niet bestaat voor papieren sport- en cultuurcheques. Voor die papieren cheques moet de term "terbeschikkingstelling" dan ook verduidelijkt worden om het bewijs te leveren dat die cheques aan de werknemers overhandigd werden en dus rechtszekerheid te bieden.

4. Met betrekking tot de datum van inwerkingtreding

De Raad constateert dat de twee ter advies voorgelegde ontwerpen van koninklijk besluit hun datum van inwerkingtreding vaststellen op 1 januari 2024, terwijl in het voorontwerp van wet staat dat de Koning de datum van inwerkingtreding ervan zal bepalen.

De Raad meent in de eerste plaats dat alle wet- en regelgeving op dezelfde datum in werking moet treden, ter wille van de coherentie, het goede begrip en de correcte uitvoering ervan.

Hij wijst er bovendien op dat de datum van 1 januari 2024 niet houdbaar is, aangezien de adviesprocedure (Nationale Arbeidsraad, Raad van State ...) nog loopt, de teksten aangepast moeten worden in het licht van die adviezen en gelet op het wetgevingsproces als zodanig binnen de ministerraad en het parlement.

Hij heeft dus aandachtig bestudeerd wat de best mogelijke datum van inwerkingtreding zou zijn.

Om een parallelle stroom te vermijden van sport- en cultuurcheques die onder de huidige wetgeving vallen en sport- en cultuurcheques die onder het aangepaste wetgevingskader vallen, en alle betrokken partijen – d.w.z. de operatoren van het bestedingsnetwerk, werknemers, werkgevers en uitgevers – de nodige tijd te geven om zich aan de komende wijzigingen aan te passen, stelt de Raad voor dat de teksten in werking zouden treden op 1 juli 2024.

De Raad beklemtoont bovendien dat artikel 2, h) van het ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van het genoemde koninklijk besluit van 28 november 1969, dat betrekking heeft op de heractivering van vervallen sport- en cultuurcheques, aangevuld moet worden zodat het uitdrukkelijk betrekking heeft op de nog geldige sport- en cultuurcheques die op 30 september 2024 vervallen.

5. Met betrekking tot de aanpassingen van de fiscale wetgeving en de omzendbrieven en fiscale en sociale administratieve instructies

De Raad stelt vast dat er nog geen ontwerptekst is voor de fiscale aspecten van de twee ter advies voorgelegde ontwerpen van koninklijk besluit. Hij benadrukt hierbij dat het Wetboek van de Inkomstenbelastingen 1992 (WIB 92), meer bepaald artikel 38/1, alsook de fiscale instructies, aangepast zullen moeten worden in het licht van artikel 19 van het genoemde koninklijk besluit van 28 november 1969. Ook de administratieve instructies van de RSZ moeten in overeenstemming worden gebracht met de in de regelgeving aangebrachte wijzigingen. De Raad herinnert er hier aan dat hij het gehele wet- en regelgevingspakket op dezelfde datum (1 juli 2024) in werking wil laten treden, ter wille van de coherentie, het goede begrip en de correcte uitvoering ervan.

B. Met betrekking tot een betere definitie van de bestedingsmogelijkheden van sport- en cultuurcheques

1. De Raad constateert dat de ministers van Sociale Zaken en Werk in hun adviesaanvraag vragen of het mogelijk is om tot een betere definitie van de bestedingsmogelijkheden van sport- en cultuurcheques te komen.

Hij herinnert er in dit verband aan dat hij er, met name in zijn voornoemde advies nr. 1.926, voor pleit dat het aanvaardingsnetwerk groot genoeg moet zijn en dat de cheques in de buurt gebruikt moeten kunnen worden. Hij deelt dus de bezorgdheid van de ministers.

2. De Raad merkt op dat er momenteel enige onduidelijkheid bestaat over de samenstelling van het aanvaardingsnetwerk van sport- en cultuurcheques:

- de soorten operatoren lijken van uitgever tot uitgever te verschillen. Hier dient erop te worden toegezien dat, zoals bepaald in artikel 19 ter, § 2, 3° in fine van het koninklijk besluit van 28 november 1969, de bevoegde gefedereerde overheden een lijst opstellen van operatoren die onder het toepassingsgebied van deze bepaling vallen en deze aan de uitgevers bezorgen;
- op het gebied van sport beoogt het genoemde koninklijk besluit van 12 oktober 2010 tot vaststelling van de erkenningsvoorwaarden, sportverenigingen voor wie een federatie, erkend of gesubsidieerd door de gemeenschappen, bestaat of die tot een van de federaties behoren. Er bestaat echter een tegenstelling met artikel 19 ter, § 2, 3), 1ste lid van het voornoemde koninklijk besluit van 28 november 1969, dat verwijst naar de nationale hockey-, boks-, voetbal- en golffederaties.

De Raad is bijgevolg van oordeel dat enerzijds de lijst van operatoren op het gebied van sport geactualiseerd moet worden, rekening houdend met de momenteel erkende (amateur)sportfederaties, en anderzijds de twee voornoemde verordenende teksten met elkaar in overeenstemming gebracht moeten worden, door de sportfederaties niet meer uitdrukkelijk in het voornoemde koninklijk besluit van 28 november 1969 te vermelden.

3. De Raad benadrukt dat rechtszekerheid moet worden geboden voor alle betrokken partijen (werknemers, werkgevers, uitgevers en aanvaardingsnetwerk) over het gebruik en de aanvaarding van sport- en cultuurcheques en dus over wie die cheques mag aanvaarden en voor welke activiteiten. Het aanvaardingsnetwerk moet voor elke uitgever transparant en eenvormig zijn.

De Raad verbindt zich er dan ook toe die kwesties samen met de uitgevers te onderzoeken en hen en VIA te verzoeken een gemeenschappelijke, uniforme en geactualiseerde lijst op te stellen van de soorten sport- en culturele actoren die sport- en cultuurcheques kunnen aanvaarden. De Raad zal contact opnemen met de uitgevers en VIA om die werkzaamheden in de komende maanden te organiseren, zodat deze lijst operationeel is wanneer de "nieuwe" sport- en cultuurcheques in werking treden.

C. Verdere werkzaamheden

De Raad constateert dat dit advies een aantal inhoudelijke wijzigingen in de ter advies voorgelegde teksten aanbrengt. Hij vraagt dan ook geraadpleegd te worden over de in die zin gewijzigde teksten.

D. Technische opmerkingen

Tot slot merkt de Raad op dat de ter advies voorgelegde teksten een aantal technische opmerkingen met zich meebrengen die zijn doorgestuurd naar de beleidscel Sociale Zaken.

Zo moet in elk van deze teksten de vermelding "papieren ecocheques" geschrapt worden daar die niet langer uitgebracht noch in omloop gebracht worden. Verder moet artikel 19 quater, 1ste lid, 10° van het genoemde koninklijk besluit van 28 november 1969 gewijzigd worden zodat er niet langer sprake is van "de keuze voor ecocheques in elektronische vorm", maar wel van "de toekenning van elektronische ecocheques".

Bovendien moet in de Franse tekst de term "chèques-repas" worden vervangen door "titres-repas". De Raad constateert dat artikel 19 quater van het voornoemde koninklijk besluit van 28 november 1969 eveneens moet worden aangepast (§ 1, laatste zin) aan die terminologie.

De technische opmerkingen van de Raad hebben ook betrekking op de nog te verrichten verificatie van de wetsverwijzingen (verwijzingen en titels) in de (voor)ontwerpen van wet en koninklijk besluit die ter advies werden voorgelegd, alsook op de spelling en de schrapping van een aantal identieke bepalingen die tweemaal worden herhaald.
